

ירושלים, י"ט אב תשפ"א
28 יולי 2021

לכבוד
מנהלי בתי-ספר על-יסודיים ממ'
מורי ורכזי מחשבת ישראל
מדריכי מחשבת ישראל

שלום רב,

חוזר מפמ"ר מחשבת ישראל – תשפ"ב

שנת תשפ"א שחלפה התאפיינה ברצון לחזור לשגרת לימודים סדירה, לצד המשך התמודדות עם משבר הקורונה, שהביא לידי שינויים מהותיים באופן תיווך הלימוד והעברת התכנים (מרחוק ומקרוב), וביצירת מגוון פתרונות להמשך קיום הקשר הישיר עם התלמידים, למרות המצב המורכב. אף על פי שעדיין לא חזרנו לשגרה מלאה, אנו מקווים שנשכיל להעריך מחדש את הקשר הישיר עם התלמידים בכיתה, ואת הלימוד ה"מסורתי", ועם זאת נזכה להמשיך ולאחוז ביתרונות הטכנולוגיים וביזמות שצצו בתחום הדעת שלנו בעקבות הקורונה, ולשלב אותם בלמידה הסדירה גם בשנת הלימודים הקרובה.

למרות מגבלות הקורונה לא ויתרנו, ויצרנו **יום עיון** ייחודי לכלל תלמידי מחשבת ישראל - בזום! למעלה מ-370 תלמידים מרחבי הארץ השתתפו ביום העיון בנושא "פתוח-סגור-פתוח", יום שכולו בחירה, רצון וחווית לימוד משמעותית. היום נפתח בחידון קאהוט משתף, נושא פרסים, בנושא "בין קורונה ומחשבת ישראל", ולאחריו נשא דברים הפילוסוף שמעון אזולאי בנושא "איך לתת משמעות לחיים סגורים בקורונה", ועלמה קיני הקריאה קטע "פואטרי סלאם" (שירה מדוברת) המתחבר לתחושותיה בתקופת הקורונה. לאחר הפתיחה התלמידים בחרו באחת מ-12 סדנאות שונות ומגוונות לבחירתם.

רוב תלמידי מגמת מחשבת ישראל בחרו לגשת בתשפ"א **להיבחנות החיצונית במועדה** (ומיעוטם במועד נבצרים), ואנו שמחים לראות כי על אף הקושי והמורכבות של השנה, התלמידים הבינו את הנלמד וענו יפה על מבחן הבגרות, ובכך המחישו כיצד אתם, המורים, המשכתם ברצף הלימוד, למרות הקושי ומבלי לותר על ההעמקה והדיון. אני מברכת את כולכם על עבודתכם המסורה, שנושאת פירות.

למרות מצב התחלואה, ולמרות דחיית הכנס השנתי למורים, בעקבות מבצע "שומר החומות" לא ויתרנו על המפגשים בינינו ועל השיח הדיאלוגי, גם אם התקיים לרוב ב"זום", והמשכנו להציע **עשרות שיעורים ומפגשי פיתוח מקצועי** בזום, בהם נכחו מרבית המורים שלנו.

במהלך תשפ"א התקיימו חמש השתלמויות שונות למורי מחשבת ישראל, שכולן התמלאו עד אפס מקום: השתלמות מקוונת בשיתוף מט"ח - "אלוהים למתקדמים", השתלמות יחידות בסיס ("ובחרת בחיים" + "מעגלי שייכות"), השתלמות יח"ל מתקדמות ("שמונה פרקים לרמב"ם"), "את שאהבה נפשי", "הטוב והרע בהגות היהודית", והשתלמות בנושא "גיוון דרכי למידה והערכה".

כל שיעורי ההשתלמויות גם הוקלטו והועלו לשימושכם [לאתר היוטיוב שלנו](#).

במסגרת ההשתלמות נפגשנו בתחילת החופש, גם **לסיור לימודי מרתק ומפנק במיוחד בכנרת ובטבריה**, בעקבות ישראל של מעלה ושל מטה, בהתחקות אחר חלומות התנועה וההגות הציונית – מימוש ואתגרים. במהלך הסיור זכינו להיפגש גם עם מוקי צור: מחנך, סופר והוגה, לשמוע מפיו, ואף לקבל את ספרו החדש. בסיור זה התנסינו במודל של סיור לימודי משלב לימוד בית מדרשי, והוא הועבר בשיתוף עם מכון שיטים ובתמיכת קרן פוזן.

גם ההשתלמות המסורתית שלנו בבית יציב נערכה כסדרה בתחילת חופשת הלימודים, והתמקדה הפעם בנושא "מחשבת ישראל יוצאת מדעתה" – מגמות אי-רציונאליות ורוחניות. תודה לצוות המדריכים שלנו שהיה שותף בהשתלמות ובהעברתה. חווינו שלושה ימים מופלאים של לימוד, דיאלוג, חוויה ושהיה בצוותא.

יום היערכות, שיערך ב-25/8 במוזיאון "אנו" החדש, יאפשר לנו, לראשונה מזה שנה וחצי, להיפגש יחד כל קהילת מורי מחשבת ישראל, לשתף מאתגרי ומתובנות התקופה, לעבור סדנאות שונות ממוענות יחידות הלימוד השונות, ובדגש על מסקנות מבגרות תשפ"א, לסייר במוזיאון החדש ולהכין עצמנו לשנת הלימודים תשפ"ב, הבאה עלינו לטובה. מקווה לראות את כולכם ביום זה!

אני מזכירה שוב כי בעקבות השיתוף והערבות ההדדית שבאו לידי ביטוי בסיוע אישי וקבוצתי **בקבוצת הווסטאפ שלנו "צו 8"**, נוצרו למעלה כ-30 **סרטוני "קצרצרים לתלמידים"** ו-24 **שיעורים מצולמים**, שאפשרו למורים להעביר ולהנגיש את חומר הלימוד בצורה מתודולוגית ומעניינת, וניתן להמשיך ולשלב אותם גם בלימוד הסדיר.

המשך העלאת חומרי לימוד, מבחנים, עבודות וכלי הערכה חלופיים **לתיקיות משותפות** – לטובת כלל המורים, הוכיחו שוב שיש לנו תחום דעת שאין בלתו, ואני מזמינה אתכם להמשיך ולהעלות חומרים חדשים לטובת כולנו.

לקראת שנת הלימודים תשפ"ב

ימי עיון לתלמידים

גם בשנה הבאה, בשיתוף עם קרן פוזן, נמשיך לקיים את מסורת ימי העיון לתלמידים שלנו, המפגישה תלמידי מגמות מכל רחבי הארץ ליום שיא של מפגש, חשיפה ולימוד משותף. ימי העיון ממשיכים להוות צוהר חשוב להיכרות עם החברה הישראלית על גווניה השונים, ומציירים תשתית של לימוד וחוויה מעמיקה, לצד חיבור למציאות על מורכבותה.

יום העיון לתלמידי מחשבת ישראל בשכבת י': יום העיון יתקיים במוזיאון "אנו" החדש (מוזיאון בית התפוצות לשעבר), ביום רביעי, י"א טבת תשפ"ב, ה- 15/12/22, בנושא זהות יהודית-ישראלית. רשמו ביומנים!

ימי עיון למגמת מחשבת ישראל בשכבות יא-יב: בשנת תשפ"ב בחרנו לשים דגש על הכרות עם הפריפריה הגאוגרפית, ולכן יתקיימו (בהתאם למצב), שני ימי עיון למגמות יא-יב, במטרה לחשוף את התלמידים לעשייה חינוכית ותרבותית מיוחדת במינה:

יום עיון למגמות בצפון – יתקיים בחיפה ביום רביעי, א' אדר א', ה- 2/2/22.

יום עיון למגמות בדרום – יתקיים ביום רביעי, כ"ט אדר א', ה- 2/3/22.

פרטים נוספים על ימי העיון יפורסמו בהמשך. שימו לב שמספר המקומות מוגבל.

אנו ממשיכים לייצר חיבורים בין מגמות ואוכלוסיות, ובשנה הבאה יתקיימו, מלבד ימי העיון, גם מפגש של תלמידי מחשבת ישראל בממלכתי יחד תלמידי מחשבת ישראל מהחינוך הממלכתי דתי. בהמשך נפרסם את הפרטים ואנו מקווים שאתם ותלמידכם תיהנו משלל אפשרויות הבחירה, המפגש וההיכרות, שכולי תקווה שיובילו לשיח מכבד והיכרות מעמיקה ומשמעותית עם החברה הישראלית, על גווניה.

העמקת החינוך היהודי-ישראלי בקרב עובדי ההוראה בחינוך הממלכתי

במסגרת עידוד והגברת תהליכי הלמידה של מקצועות המורשת היהודית (תרבות יהודית-ישראלית, תנ"ך, מחשבת ישראל, תושב"ע ומשפט עברי) בקרב המורים בבתי הספר הממלכתיים, מקצה אגף א' למקצועות המורשת פעילויות ותקציב יישומי בשלושה מסלולים שונים לבתי ספר המעוניינים בכך:

מסלול 1- ליווי הדרכה והנחיית צוותי ניהול והוראה במסגרת בית הספר:

1. הנחייה פדגוגית של צוותי ההוראה במקצוע תרבות יהודית-ישראלית
2. מפגשי העצמה לצוותי הנהלה להעמקת הפעילות בבתי הספר ברוח ערכי מקצועות המורשת היהודית
3. הרצאות, פעילות חווייתית, פעילות בית מדרשית וסיורים לימודיים לסגל ההוראה בבית הספר
4. פיתוח יוזמות חינוכיות וחומרים בית ספריים על ידי צוותי הוראה

מסלול 2- ליווי הדרכה והנחיית צוותי ניהול והוראה שלא במסגרת בית הספר:

5. פורום עמיתים לפיתוח מנהיגות והעצמת מנהלים, רכזים ומורים מובילים
6. פיתוח יוזמות יישוביות ברוח ערכי מקצועות המורשת היהודית
7. יום למידה לבעלי תפקיד

מסלול 3 – שעות פרונטליות תוספתיות:

8. שעות הוראה לתרבות ומורשת בביה"ס.

הקול הקורא להגשת הבקשה וקבלת מידע נוסף אודות תנאי הסף, ניקוד ודירוג בתי הספר, בחירת הפעילויות וחלוקת הפעילויות והתקציב היישומי, יצא בקרוב, ונעדכן אתכם מיד כשיפורסם.

עוד לפני שפרצה הקורונה זכיתי לבקר במספר בתי ספר במחוזות שונים, ואני מתפעלת כל פעם מחדש מעבודתכם הברוכה בשטח. אני מקווה כי גם בשנה הבאה אזכה לחדש את המסורת ולבקר בבתי הספר ובמגמות שלנו, כדי להיחשף ולהכיר את השטח עד כמה שאפשר. המורים, שאיתם אני בקשר תדיר, וצוות המדריכים המופלא שמלווה בכל צעד ושעל את המורים, גורמים לי התרגשות גדולה שזכיתי להוביל לצדכם את המקצוע, והוקרת הטוב על חינוך משמעותי שבא לידי ביטוי ממשי בשטח.

אני מודה לכם מקרב לב על השנה שחלפה, ועל השנה הברוכה שתבוא, ושמחה על הקהילה שלנו. [צוות המדריכים](#) ואני נמשיך, ניתן לכם מענה ונלווה אתכם בכל אשר תבקשו, גם באתגרים שעוד נכוונו לנו. בטוחה שנצליח ליצור, ללמד ולהפיק את המיטב, למרות הכל.

בברכת שנת לימודים טובה משמעותית ובריאה,

אליה אשמן - גולסון
מפמ"ר מחשבת ישראל ממי'

תוכן החוזר:

1. ארגון הלמידה ודרכי ההערכה במחשבת ישראל ----- 6
- א. תכנית להשכלה כללית: כיתה י' ----- 6
- ב. כיתות י"א-י"ב: דרכי הלמידה וההיבחנות ----- 6
- (1) תכנית הלימה לבחינת הבגרות החיצונית ----- 6
- (2) הערכה פנימית של בית הספר ----- 7
- 2.1 בחינות בגרות פנימיות (40% מהציון הכולל) ----- 7
- 2.2 הערכה חלופית (30% מהציון הכולל) ----- 9
- (3) טופס דווח ----- 9
- (4) מבחנים ללקויי למידה ----- 10
- (5) רישום למאגר מעריכים ----- 10
2. פיתוח מקצועי: השתלמויות, ימי עיון, סיור לימודי ----- 10
- א. השתלמויות ----- 10
- ב. ימי עיון למורים ----- 11
- ג. סיור לימודי למורים ----- 11
- ד. השתלמות בית יציב ----- 11
3. ימי עיון ארציים לתלמידי מחשבת ישראל ----- 12
4. אתרי אינטרנט ----- 12
5. תקצוב ותמיכה ----- 13
6. מדריכים ואנשי קשר ----- 13

1. ארגון הלמידה ודרכי ההערכה במחשבת ישראל

תכנית הלימודים במחשבת ישראל תמשיך לאפשר גמישות רבה בבחירת התכנים בכל יחידות הלימוד ובדרכי ההערכה המגוונות. יחסי ההערכה [על פי רפורמת הלמידה המשמעותית] הם: 30% בחינה חיצונית, 70% יחידות פנימיות הכוללות בחינות פנימיות (40%) והערכות חלופיות (30%).

שימו לב שהנחיות מסודרות לחלוקה של יחידות הלימוד על פי אחוזי היבחנות, התפרסמו באתר מפמ"ר. ההנחיות הוצגו גם ביום ההיערכות, והמדריכים המחוזיים ילוו אתכם ויוודאו שאכן ההנחיות מובנות ומיושמות בבתי הספר.

א. תכנית להשכלה כללית: כיתה י'

מחשבת ישראל כמבוא להשכלה כללית מפגישה את התלמידים עם רצף היצירה היהודית לדורותיה, ממחשבת המקרא ועד הגות בת זמננו. מבוא זה מקנה לתלמידים מושגים ומיומנויות יסוד מן המחשבה היהודית והכללית, מדגיש היבטים ערכיים ורלוונטיים לעולמם של התלמידים, ותורם לעיצוב זהותם כיהודים, כישראלים וכבני-אדם.

אנו מציעים ללמד את [שיעורי ההשכלה הכללית](#) במחשבת ישראל על פי ספרי הלימוד "ובחרת בחיים – ערך חיי אדם בתרבות ישראל" או "מעגלי שייכות – זהות יהודית בעולם משתנה", או ספר הלימוד "[להיות אדם](#)" שמוצע ללימוד במסגרת השכלה כללית (במידה ולא נלמד בשכבת ט'), במסגרת "תרבות יהודית-ישראלית".

[באתר](#) תמצאו הצעות להוראת ספרים אלו ותכניות אחרות בהיקף של "מבוא להשכלה כללית".

ב. כיתות י"א-י"ב: דרכי הלמידה וההיבחנות [מבנה תכנית הלימודים והחלוקה ליחידות השונות פורסם באתר, לנוחיתכם.](#)

[בהזדמנות זאת אבקש מכל רכז / נציג בית ספרי למלא את פריסת הלימוד בבית ספרכם לשנת תשפ"ב בקישור הבא.](#)

(1) תכנית הלימה לבחינת הבגרות החיצונית

כזכור, ניתן להיבחן בבחינה החיצונית בכיתות י"א או י"ב בהתאם להחלטת ביה"ס, על פי נושא הבחינה ומוכנות התלמידים.

הבחינה החיצונית (30%) תהיה על אחד משלושת הנושאים הבאים:

שמונה פרקים לרמב"ם

או את שאהבה נפשי – אהבה וזוגיות במחשבת ישראל

או הטוב והרע בהגות היהודית

לכל אחד משלושת הנושאים נכתבה [תכנית הלימה ממוקדת תשפ"ב](#) הכוללת את פירוט הנושאים שהם חובה לבחינה, לצד מספר השעות המומלץ והמלצות דידקטיות למורים. תכנית ההלימה תשפ"ב מפורסמת [באתר המפמ"ר](#).

גם השנה, לאור הנחיות משרד החינוך, תכנית ההלימה מובאת לפניכם עם המיקוד, בהיקף של 70% מחומר הלימודים, כבר בתחילת השנה (שימו לב - לא יהיה מיקוד נוסף בהמשך).
בפתח תכנית ההלימה תמצאו את **מבנה בחינת הבגרות** (חלוקת השאלות, אפשרויות הבחירה והניקוד). נמשיך בשילוב שאלות מקדמות חשיבה, וכן שאלות עמ"ר (ערכים, מעורבות, רלוונטיות).

שאלות עמ"ר (ערכים מעורבות ורלוונטיות) - קידום החשיבה הרגש והערכים בלמידה
בשנים הקודמות העמקנו את העיסוק בעמ"ר (ערך מעורבות ורלוונטיות) בלמידה, בהוראה ובהערכה. הדבר בא לידי ביטוי בפיתוח המקצועי, בשיח בכיתה, ובהכנסת כ-10 נקודות העוסקות בעמ"ר בבחינת הבגרות. בשנה זו נמשיך ונרחיב את השיח על המעורבות, הרלוונטיות והערכיות בתוך הלמידה ובהערכה. כמו כן, נמשיך לשאול את שאלות העמ"ר במבחני הבגרות בהיקף של 10 נקודות, שאלות העמ"ר בבגרות יכללו גם סעיפי ידע וערכים.

אנו מזכירים שעיקר מטרתנו היא הלמידה בכיתה, ושתישובה נכונה תהא רק תשובה המבוססת על ידע של תחום הדעת. בכדי ללמוד עוד על תפיסת העמ"ר ועל שאלות שנשאלו בבחינות הבגרות בתחומי הדעת השונים ראו [כאן](#). לנוחיותכם צרפנו באתר [הצעות לשאלות עמ"ר](#) (כולל "שאלות קורונה" ושאלות עמ"ר עדכניות) ליחידות הלימוד השונות.

משך בחינת הבגרות: 2 שעות

בשל ההיקף של 30% מתוך 5 היחידות, חיוני להקצות את **שעות ההוראה הנדרשות** (4.5 ש"ש).

(2) הערכה פנימית של בית הספר (סה"כ 70%)

כמידי שנה כל מורה מרכיב/ה את יחידות הלימוד המאושרות על פי תכנית הלימודים כפי שמופיעות באתר המפמ"ר. בחלק זה 30% הערכה חלופית, 40% בחינות פנימיות.

חובה כי מדריך מחשבת ישראל יאשר את התכנית הבית-ספרית.

הנחיות כלליות לגבי ההערכה הבית ספרית בתשפ"ב יפורסמו בהמשך. ככלל, יש לשמור את אקסל הציונים ואת המחווה - התייעוד של כלל מרכיבי ההערכה שעל פיהם נקבע הציון. כמו כן, על בית הספר לשמור מגוון של עבודות ברמות ביצוע שונות לצורכי בקרה ומשוב, כפי שיקבע ויפורסם בהמשך.

שימו לב לריענון ההנחיות בנושא חלוקת אחוזי הציון במסגרת הציון הפנימי:

2.1 בחינות בגרות פנימיות (40% מהציון הכולל)

שתי בחינות בית ספריות (כל אחת על יח"ל נפרדת בהיקף של 20%), או אחת משולבת (על שתי יח"ל שונות, בהיקף של 40%), יכתבו על ידי מורי המגמה, בהתאם לתכנית הלימודים שנלמדה בכיתה, ובכפוף לאישור המדריך המחוזי והמפמ"ר.

באתר תמצאו את מבנה הבחינה המחייב ואת החלוקה לשאלות נושא ושאלות טקסט. כמו כן [מאגר שאלות מורחב](#) שיצרנו עבורכם, (שממשיך ומתרחב), יסייע לכם, המורים, בכתיבת הבחינות. שימו לב כי בשליחת המבחנים לאישור לא יתקבלו שאלונים ללא מחוונים. רק לאחר קבלת הנוסח הסופי והמתוקן, יישלח לבית הספר **ספח אישור על הבחינה**. לאחר בדיקת הבחינות ישלח למשרד מדגם של מחברות בחינה. כל תכנית בית ספרית **תישלח** למדריך/ה **מראש** עם הרציונל ופירוט הטקסטים.

מועד ואופן הגשת הבחינה והמחווון

- א. [חוזר המפרט את נהלי הגשת ואישורי מבחני הברגות הפנימיים](#) פורסם באתר, לנוחיותכם.
- ב. כאמור, התחדשו [מאגרי השאלות](#) ליחידות השונות ואתם מוזמנים להיעזר בהן לכתיבת הבחינות.
- ג. כדי שנוכל להיערך כראוי לאישור הבחינות הבית ספריות נקבע המועד האחרון להגשת השאלונים והמחוונים ל- **1 בינואר 2022**. לא יתקבלו שאלונים ללא מחוונים. **המורים מתבקשים לעמוד בלוח הזמנים כדי להבטיח את אישור בחינתם**. את שאלון הברגות לצד טופס המחווון יש לשלוח אל מדריך מחשבת ישראל באזורכם.
- ד. לאחר קבלת ההערות, על המורים לשלוח את הנוסח המתוקן של הבחינה והמחווון תוך שבוע (לעתים יש כמה סבבים של הערות). רק ה**נוסח המתוקן הסופי** הוא הנוסח המאושר לבחינה.
- ה. לאחר אישור המדריך/ה יישלח המדריך/ה את השאלונים [לסיגלית אקלר](#)- האחראית על בחינות הברגות הבית-ספריות (מחוזות צפון, חיפה, התיישבותי ודרום) או [לעפרה ליבוביץ](#)- [גולדברג](#)- האחראית על בחינות הברגות הבית ספריות (מחוזות מנח"י, ירושלים, תל אביב ומרכז).
- ו. רק לאחר קבלת הנוסח הסופי והמתוקן, יישלח לבית הספר **ספח אישור על הבחינה**.

מדגמים

לאחר בדיקת הבחינות על ידי המורים, יישלחו המורים **מדגם** של מחברות בחינה **בצרוף השאלון, ציונים שנתיים וציונים סופיים** אל **טליה אפיק גרוסמן – מפמ"ר מחשבת ישראל**, משרד החינוך, רח' דבורה הנביאה 2, ירושלים, חדר 302. כמות המדגם: על כל עשרים תלמידים – שלוש מחברות בחינה בהן: ציון גבוה, ציון בינוני, ציון נמוך. כמו כן יישלחו למשרד מדגמים של הערכות חלופיות (כולל ההנחיות והתהליך), כגון: דוחות סיור, עבודות חקר וכו'. **אנא הקפידו לעמוד בדרישות ובלוחות הזמנים כדי להבטיח הליך תקין, מסודר ויעיל**.

2.2 הערכה חלופית (30% מהציון הכולל)

ההערכה החלופית, שעשויה גם להיות חלק מתהליך למידה חוץ-כיתתי, תחולק בין שנתיים לימוד לפחות, וכפופה בליווי ובאישור המדריך הבית ספרי.

ניתן לבחור או לשלב בין:

- א. סיורים לימודיים (ראו פירוט בהמשך הסעיף)
- ב. עבודת חקר
- ג. תלקיט
- ד. פרויקט מתקדם
- ה. מיזם / פרויקט אישי או בית ספרי (בתי מדרש, מחשבת TED, ספוקן וורד ועוד)
- ו. תכניות ייחודיות בית-ספריות, כולל שילוב בין-תחומי (כגון אומנויות וקולנוע)

לאחר מחשבת ישראל מועלות דוגמאות והצעות [להערכה חלופית](#) ליחידות השונות, ואנו מציגים הצעות רבות לכך בימי העיון ובהשתלמויות השונות. מדריכי המקצוע ילוו את המורים ביצירת ובדיקת ההערכות החלופיות. להתייעצות והכוונה בנוגע לדרכי הערכה חלופית, חלוקתם לאורך השנים והתאמתם למגמה, פנו למדריך/ה המחוזי/ת.

סיורים לימודיים:

ביחידות המתקדמות, ארבעה סיורים לימודיים מהווים חצי יחידת לימוד (10%). כל סיור כולל: הכנה לסיור, סיור, דו"ח לסיכום הסיור.

הסיורים הלימודיים במחשבת ישראל קשורים לאישים ולהוגים שפעלו בארץ ישראל, ליצירות [מארוך הספרים היהודי] שהתחברו בארץ ישראל, לאירועי תרבות יהודית מכוננים, לתופעות רוחניות שהתרחשו בה ולסוגיות עיוניות שניתן להדגמן דרך הסיורים. בתי ספר רבים המשלבים סיורים לימודיים מדווחים על חוויה לימודית משמעותית המעשירה את לימודי מחשבת ישראל.

רצינו, מודלים ונהלים ראו באתר המפמ"ר – על [סיורים לימודיים](#).

לרשותכם עומדת גם [תיקיה שיתופית בנושא סיורים לימודיים](#) שפתחנו עבורכם. בתיקיה תוכלו להתרשם מסיורים שונים שמורים תכננו והוציאו לפועל, כולל דפי הכנה וליווי לסיור וגם דף פרטי קשר והמלצות. אתם מוזמנים להעלות לתיקיה השיתופית גם רעיונות משלכם.

(3) טופס דיווח

הטופס עליו ידווחו כל ההערכות הבית ספריות (70% – שקלול של הערכות חלופיות ובחינות בית ספריות) הוא: 9588.

שימו לב, הדיווח יישלח לאגף הבחינות **פעם אחת בלבד**, אחרי שחושבו בו כל מרכיבי הציון הבית-ספרי המצטברים בכיתות י"ב. מצגת להסבר דיווח על הציון תוכלו למצוא [בקישור הבא](#).

(4) מבחנים ללקויי למידה

מבחן הבגרות המותאם יכול את כל חומר הלמידה של בחינת הבגרות. ההתאמה תבוא לידי ביטוי בכך שתתאפשר בחירה מגוונת בין השאלות, כמפורט באתר המפמ"ר. אנא הקפידו לפנות במועד, כדי שנוכל להיענות לבקשות.

(5) רישום למאגר מעריכים

כדי להיחשב בוחן (שיכול להיות חתום על ציונים בית ספריים במסגרת ה-70%, וכן לבחון בעל פה בבחינה החיצונית) יש לעבור הליך אישור של אגף הבחינות. מי שטרם אושרו כבוחנים מתבקשים לעשות זאת בדחיפות, כדי למנוע בעיות בהמשך. לביצוע ההרשמה למאגר יש להיכנס לכתובת: <http://experts.education.gov.il>. להלן כל הפרטים, והמסמכים הדרושים, בנושא הרישום.

2. פיתוח מקצועי: השתלמויות, ימי עיון, סיור לימודי

א. השתלמויות

בתשפ"ב נמשיך ונגוון את אפשרויות הפיתוח המקצועי כדי לאפשר לכלל המורים להשתתף ולהתמקצע. יתקיימו מספר השתלמויות - מתוקשבות ופנים אל פנים. למותר להרחיב על חשיבות ההעמקה, ההתפתחות מקצועית, ושיתוף העמיתים להם אתם זוכים בהשתלמויות. כמו כן, יש להזכיר כי בית ספר שביקש וקיבל שעות עידוד מאגף א' מורשת מחויב לשלוח במהלך שנת הלימודים לפחות מורה אחד להשתלמות מפמ"ר, אחרת בליט ברירה נאלץ לבטל את מענק השעות. לפניכם מגוון השתלמויות - אנא [הירשמו לאחת או יותר מההשתלמויות המוצעות לכם](#):

(1) **השתלמות היברידית משלבת לימוד מרחוק ומפגשי פנים אל פנים במרכז פסג"ה תל אביב**
אנו רואים חשיבות גדולה בהשתלמות זו, שתעסוק ביחידות המתקדמות לבגרות החיצונית (שמונה פרקים / את שאהבה נפשי / הטוב והרע בהגות היהודית) בהתאמה לצרכי המשתלמים ותוך העמקה בעולם התוכן העיוני, הפדגוגי והמתודי. ההשתלמות תתקיים בחלקה במפגשים פיזיים, חלקה במפגשים סינכרוניים וא-סינכרוניים. פירוט יצא בהמשך.

(2). השתלמות מתוקשבת – "אורות וצללים במחשבת ישראל"

בעקבות הצלחת ההשתלמות המקוונת בשנים תש"פ-תשפ"א, בהובלת ד"ר אודי גבעון, אנו פותחים השתלמות מתוקשבת חדשה – בנושא "אורות וצללים": גילוי וכיסוי במחשבת ישראל – על מאגיה, אנרכיזם, מומרים, שדים ומיסטיקה במחשבת ישראל ובשוליים.

מנחי ההשתלמות: [ד"ר אודי גבעון וד"ר עמית אלון](#)

(3) השתלמות מקוונת – שאלות חשיבה מסדר גבוה

נלמד לכתוב, לענות שאלות מסדר חשיבה גבוה, לתווך לתלמידים את הסעיפים, וללמד במטרה להקנות מיומנויות חשיבה מסדר גבוה לכלל התלמידים בכל יחידות הלימוד (בדגש על יחידות הלימוד המתקדמות)

מנחה ההשתלמות: [אריאל אביב](#)

תאריכי פתיחת ההשתלמויות וקישור לרישום סופי יישלחו בהודעה נפרדת במהלך ספטמבר.

(4) השתלמות מנהיגות חינוכית יהודית ערבית משותפת – מפגש בין תרבותי

ההשתלמות, בשיתוף תכנית "מן הבארות" של מכון הרטמן, מפגישה מורים/ות מורשת מהדתות והתרבויות השונות, אשר מעוניינים לייצר מפגש בין-דתי ותרבותי, וכן להעמיק את הלימוד והידע מאורנות הספרים של התרבויות, בנושאים ערכיים הרלוונטיים לחיינו ולעשייה חינוכית, תוך יישומם בבתי הספר. ההנחיה בהשתלמות תהיה משותפת על ידי מנחה ערבית ויהודיה. קבוצה של ההשתלמות נפתחת בצפון, ועל פי הביקוש תיפתח גם באיזור המרכז. למעוניינים - ניתן להירשם [בקישור הבא](#).

ב. ימי עיון למורים

כמדי שנה אנו מציעים ימי עיון למורים:

הכנס השנתי של מורי מחשבת ישראל, יתקיים כמיטב המסורת בחופשת ל"ג בעומר, יום חמישי - י"ח אייר תשפ"ב, 19.5.22 בשעות הבוקר. פרטים נוספים ישלחו בקרבה למועד זה.
יום היערכות לשנת הלימודים תשפ"ב יתקיים בשבוע האחרון של חודש אוגוסט 2022. תאריך מדויק יפורסם בהמשך.

ג. סיור לימודי למורים

כמו כל שנה נוביל סיור לימודי למורים שיהווה "מודלינג" לקיומם של סיורים לימודיים לתלמידים, במסגרת חצי היחידה, ויאפשר לנו לזקק יחד את המהות של "סיור מוצלח", על שלל יתרונותיו ואתגריו. תאריך ונושא לסיור הלימודי יישלחו בהמשך.

ד. השתלמות בית יציב – קיץ תשפ"ב

השתלמות בית יציב, כהשתלמות של שלושה ימים ברצף, מאפשרת לימוד מעמיק ומשמעותי שאין לו תחליף. כמדי שנה ההשתלמות תתקיים בתחילת חופשת הקיץ, בסוף יוני. ההשתלמות תזכה את המורים בגמול של 30 שעות, ותהווה נדבך משמעותי וחיוני ללימוד מעמיק.

3. ימי עיון ארציים לתלמידי מחשבת ישראל (י'-י"ב)

כאמור לעיל, אנחנו ממשיכים במסורת ימי העיון לתלמידי י' ולתלמידי י"א-י"ב בתמיכתה של קרן פוזן. ימים אלה מפגישים תלמידים הלומדים מחשבת ישראל מבתי ספר שונים ומאפשרים חוויה לימודית משותפת משמעותית מחוץ לכותלי ביה"ס:

יום העיון לתלמידי מחשבת ישראל בשכבת י': יום העיון יתקיים במוזיאון "אנו" החדש (מוזיאון בית התפוצות לשעבר), ביום רביעי, י"א טבת תשפ"ב, ה- 15/12/22, בנושא זהות יהודית-ישראלית.

ימי עיון למגמת מחשבת ישראל בשכבות יא-יב: בשנת תשפ"ב בחרנו לשים דגש על הכרות עם הפריפריה הגאוגרפית, ולכן יתקיימו (בהתאם למצב), שני ימי עיון למגמות יא-יב, במטרה לחשוף את התלמידים לעשייה חינוכית ותרבותית מיוחדת במינה:

יום עיון למגמות בצפון – יתקיים בחיפה ביום רביעי, א' אדר א', ה- 2/2/22.

יום עיון למגמות בדרום – יתקיים ביום רביעי, כ"ט אדר א', ה- 2/3/22.

פרטים נוספים על ימי העיון יפורסמו בהמשך. שימו לב שמספר המקומות מוגבל.

טל אמסטרדם: ימי העיון:

מפגשי תלמידים בסימן "נעים להכיר" – פגישות עם תלמידים מאוכלוסיית ומגזרים שונים, סביב היכרות ולימוד משותף: מתוכנן יום משותף עם תלמידי מחשבת ישראל בחמ"ד (חינוך ממלכתי דתי), לקראת פורים שיכלול היכרות, סיור, שיח ולימוד משותף סביב נושא השמחה, וכן מפגשים עם תלמידים מהמגזר הערבי, סביב לימוד בין-מורשתי. פרטים נוספים ישלחו בהמשך.

4. אתרי אינטרנט

- למחשבת ישראל מספר ערוצים אינטרנטיים בהם ניתן למצוא חומר פדגוגי ודידקטי עשיר:
- [אתר המפמ"ר](#) שהוא הבמה לפרסום כל ההודעות, העדכונים, החידושים והיוזמות.
- [קב' ווטסאפ שיתופית "צו 8" – לשימוש מקצועי ולשיח משותף](#) (להצטרפות לחצו על הקישור)
- [תיקיות שיתופיות למורי מחשבת ישראל](#)
- [תיק תוכניות לימודים לעובדי הוראה במחשבת ישראל](#) – מרכז את המידע בתחום הדעת.
- [ערוץ יוטיוב מחשבת ישראל](#), כולל סרטוני "קצרצרים לתלמידים", סרטוני הנחיה ושיעורים שניתנו על יחידות הלימוד השונות. אתר זה עבר עדכון וחידוש והועלו בו סרטוני עזר רבים.
- [פייסבוק של מורי ומורות מחשבת ישראל](#) – מהווה ערוץ תקשורת ישיר ואינטימי עם כלל מורי מחשבת ישראל, ובו ניתן לשאול שאלות, להציג דברים שנעשו בכיתה ולסייע בחומרי עזר.
- [אתר תרבות il](#) (מט"ח), המציע למורים פלטפורמה לעבודה שוטפת של פעילויות ויוזמות בצמוד לטקסטים מספרי הלימוד השונים.
- [מאגר ההקלטות של שיעורי מחשבת ישראל](#) – שיעורים מצולמים במחשבת ישראל
- [עוד מחשבת ישראל](#) מכיל חומר עזר רב, והעשרה

5. תקצוב ותמיכה

במסגרת הרצון לעודד למידה משמעות-ערכית ואת לימודי מחשבת ישראל בבתי הספר הממלכתיים, אנו מקצים שעות עידוד לבתי ספר המגישים בקשה בהתאם לתבחינים שפורסמו בקול הקורא:

- א. **שעות "השכלה כללית"**: לימוד של 60 שעות השכלה כללית בכיתות י' במחשבת ישראל.
- ב. **שעות עידוד**: קבלת שעות עידוד להוראת מגמת מחשבת ישראל בבתי הספר (י-י"ב).

שעות העידוד יחולקו על פי התבחינים, ומחייבות השתתפות של מורה מגמה בהשתלמות מפמ"ר לפיתוח מקצועי במחשבת ישראל, בהיקף של לפחות 30 שעות.

6. מדריכים ואנשי קשר

להלן אנשי קשר ומדריכים על פי תחומים ומחוזות. אתם מוזמנים בכל עת לפנות אלי ואליהם:

שם	נייד	תפקיד
טליה אפיק-גרסמן	054-7460186	מפמ"ר מחשבת ישראל
אריאל אביב	050-5663628	מרכז הדרכה ארצי ואחראי על הפיתוח המקצועי מדריך מגמות בבתי-ספר משלבים
ד"ר אילון אדלשטיין	052-4689054	מדריך במחוז צפון וחיפה, והתיישבותי (צפון)
טל אמסטרדם	054-4494963	מדריכה במחוז מרכז אחראית ימי עיון לתלמידים
ד"ר אודי גבעון	052-2782253	מדריך במחוז תל אביב
אבי יפרח	0528-835716	מדריך במחוז מנח"י
ד"ר עמית אלון	054-7396865	מדריך במחוז דרום והתיישבותי (דרום)
עפרה ליבוביץ-גולדברג	0505903792	מדריכה במחוז מנח"י מרכזת בחינות בגרות בית-ספריות (מחוזות מנח"י, ירושלים, תל אביב ומרכז)
סיגלית אקלר	050-5903792	מדריכה ארצית מרכזת בחינות בגרות בית-ספריות (מחוזות דרום, צפון, חיפה והתיישבותי), מלווה כיתות מב"ר
דודני אורסטינו	052-4638572	מדריך ארצי

למידה בונה אדם
המזכירות הפדגוגית
אגף א' מורשת

מדינת ישראל
משרד החינוך

העתקים:

- ד"ר מירי שליסל, יו"ר המזכירות הפדגוגית
- גב' דליה פניג, מ"מ יו"ר המזה"פ, ומנהלת אגף א' לפיתוח פדגוגי
- מר יובל אוליבסטון, מנהל אגף א' מורשת
- גב' דסי בארי, מנהלת אגף א' לחינוך על-יסודי
- מר דויד גל, מנהל אגף בכיר בחינות
- מנהלי מחוזות
- מפקחי בתי-הספר העל-יסודיים
- צוות מדריכי מחשבת ישראל